

7 KONST AKTUELLT DALSLAND

AKTUELLA UTSTÄLLNINGAR OCH PROJEKT PÅ DALSLANDS KONSTMUSEUM 24/7–19/9 2010

Carl Oscar Borg (bilden är beskuren)

C. O. BORG – DALSLANDS BERÖMDE INDIANMÅLARE

Hur kom det sig att den fattige soldatsonen från Grinstad socknen i Dalsland, Carl Oscar Borg (1879–1947), äldst av elva syskon, hamnade i USA och blev ett världsnamn för sina målningar av hopi- och navajoindianer och en hyllad art director vid filmen i Hollywood?

Frågan har många svar. Hans svaghet för rika änkor – eller kanske snarare de förmögna kvinnornas svaghet för honom – är ett. Ett annat svar är förstas begåvning och talang – idag säljs hans målningar i USA för mångmiljonbelopp. Ett tredje handlar om utvandring. Carl Oscar Borg föddes 1879, i en fattig tid då många av Sveriges invånare satte sitt hopp till landet på andra sidan Atlanten. 50 000 dalslänningar utvandrade till Amerika mellan åren 1850 och 1930.

Carl Oscar var en av dem. Men att han hamnade i USA, var mer av en slump. Som målarlärling på ett företag i Stockholm hade han uppdraget att måla inredningen i ett fartyg. När fartyget skulle lämna Stockholms hamn var arbetet inte färdigt, så Carl Oscar Borg följde med till Frankrike. Där mönstrade han av – och så började hans dramatiska liv, ett äventyr som förde honom först till London och därefter över Atlanten till Santa Barbara i Kalifornien, som 1903 blev hans nya hemort.

Men Carl Oscar Borg kom att göra flera resor tillbaka till Europa, bland annat

utsänd av den rika änkan Phoebe Hearst, suffragett och mor till tidningskungen William Randolph Hearst. Phoebe Hearst var en mycket inflytelserik person i Kalifornien vid den här tiden, bland annat som understödjare av universitetet i Berkeley. I Carl Oscar Borg såg hon en stor talang. De båda blev mycket goda vänner, Borg fick ett eget hus att disponera och det var Phoebe Hearst som bekostade hans konststudier i Rom och Paris och en Europaturné som varade i flera år.

Det var också Mrs Hearst som såg till att

Borg fick chansen att ta sig ut till indianreservaten. På uppdrag av universitetet filmade och fotograferade han i indianernas områden i Arizona. Han levde långa perioder i deras land, blev god vän med flera och avbildade dem på otaliga målningar och etsningar.

1924 lockades Borg till filmens värld i ett framgångsrikt samarbete med Douglas Fairbanks. Bland annat gjorde han scenografi till filmen »The black Pirate«.

Carl Oscar Borg var också erkänd landskapsmålare. Det karga ökenlandskapet och trakterna runt Grand Canyon var motiv som han återvände till under hela sitt liv.

Han förde dagbok och i slutet av sitt liv skrev han samman allt vad han upplevt. De anteckningarna blev underlag till boken »Carl Oscar Borg, Ett konstnärsoäde« av Albin Widén, utgiven 1953. Här får man i detalj följa hans umbäranden på väg mot livet som hyllad konstnär. Hans historia finns också skildrad i många tidningsartiklar och reportage under hans livstid.

Carl Oscar Borg var en dåtida superkändis. När han återvände till Sverige på 1930-talet möttes han av journalister och fotografer på kajen i Göteborg.

I sju år bodde Carl Oscar Borg i Göteborg tillsammans med sin andra hustru Lilly Lindstrand, innan han 1945 återvände till Kalifornien. Två år senare dog han i en hjärtattack och askan ströddes enligt egen önskan över Grand Canyon.

Utställningen pågår t o m 19 september.

Emigranter till Mellerud

Intresset för Carl Oscar Borgs öde är stort. Hans historia har nyligen varit ämnet för en studiecirkel i Dalsland och kommer att presenteras på en stor emigrationskonferens den 11–15 augusti. Det blir program både i Dalsland och Göteborg, med avslutande föreläsningar och seminarier på Kulturbruket på Dal i Mellerud 14 augusti.

Läs mer på www.emigrationdalsland.com

4 FRÅN DALARNA

I nedre utställningshallen visar fyra konstnärer från Dalarna; Dag Franzén, Mats Lodén, Kerstin Bergman och Mia Olsson textil, skulptur, måleri, grafik och objekt.

GLASYRENS SKÖNHET

Jussi Ojala är ett välkänt namn inom svensk keramik. Han är född i Pudasjärvi, Finland 1956 men har bott i Sverige sedan 1970. Genom åren har Jussi haft många utställningar både i Sverige och utomlands.

Hans arbete karaktäriseras av hans djupa intresse för glasyrerna och en fascination över hur skönhet plötsligt kan framträda i de mest deformerade och eruptiva ytor. Där finns en närhet till naturen men kanske framförallt till grundläggande

mänskliga tillstånd.

– Mitt arbete, som det ser ut idag, är ett evigt experimenterande. Det finns ingen början eller slut i det. Det kan också liknas vid en promenad, saker kommer och går i sinnet, lämnar avtryck och försvinner. Jag göder min nyfikenhet genom att låta den tjocka glasyren krypa, koka och rinna över den drejade formen. Färgerna tas upp från den underliggande engoben och gör mig påmind om den kamp mellan kaos och kontroll som mitt arbete är.

Utställningen pågår t o m 19 september.

»Meningen II«. Stämningbild av Dag Franzén.

Att bo i Dalarna förpliktigar. Här vistas man i folklorens vagg, i kurbitsarnas, dalahästens och fiolmusikens gyllene hemland. Ett kulturarv att förvalta, men som inte alltid är enbart av godo. – Ibland kan man känna sig övermätt på allt det där, det finns en del bakåtsträvande krafter som håller fast vid det gamla och har svårt att öppna sig för världen utanför. Jag har alltid tyckt om folkkonsten, men traditionen ser jag som något man kan klättra upp på och mer ha som bas, säger **Dag Franzén**.

Han flyttade till Dalarna 1991. Då började han som bildlärare på Leksands Folkhögskola och blev fast, hänförd av det vackra landskapet och sjöarna. Nu bor han med sin familj i Siljansnäs med vidsträckt utsikt över Siljan.

Fiske är Dag Franzéns stora passion vid sidan om konsten. Att ta svåra öringar med

flugor. Alltså inte alls den typen av fiske man tror när man ser hans stillsamt kontemplativa bilder i skiftande tekniker; måleri, grafik, foto och collage. Där finns ofta figurer som gör något i landskapet.

– Det handlar mycket om stämningar, rumsligheter och placeringar, säger Dag Franzén, som just kommit hem från en vernissage med dalakonstnärer i Tyskland. Utställningen har stöd av KiD (Konst i Dalarna) där Dag Franzén är en av medlemmarna. Han är också konstnärlig ledare för Vägskäl, ett lokalt och internationellt konstprojekt i Dalarna som i höst gör en stor utställning med »artist books«

»Tänker pip pip« av Kerstin Bergman.

Vad livet bär

I Gagnef har grafikern och textilkonstnären **Kerstin Bergman** sin ateljé. Hennes far var från orten och här har hon bott, av och till, sedan 10-årsåldern.

»Kom så går vi« av Kerstin Bergman.

Gagnef är vida känt för sina spetsar, Ottilia Adelborg startade knippelskola här 1903.

– Jag tycker om och använder spetsar idag. Men när jag var yngre tog jag snarare avstånd från det som hade med Dalarna att göra. Jag utvecklade mitt eget bildspråk istället. Men ju äldre jag blir, desto mer ser jag värdet i traditionen. Idag tycker jag det är fantastiskt att gå genom Carl Larssongården och se allt som de skapade, säger Kerstin Bergman, som är utbildad i vävning och bland annat haft Ulla Schumacher Percy som lärare och mentor.

Hennes egen konst är sparsmakad och till synes enkel i sitt uttryck. Människor och djur i sköra samspel. »Vad bär livet« var titeln på en tidigare utställning.

– Jag jobbar intuitivt och med en kombination av olika material. Mycket jag sysslar med handlar om livet och vår innersta längtan, säger Kerstin Bergman, som till utställningen på Dalslands Konstmuseum målat, klippt i wellpapp och sytt sina berättande motiv på en botten av gamla linnesäckar.

Sixten blir skulptur

Även skulptören **Mats Lodén** tillhör KiD. Han bor i Insjön.

– Det blev omöjligt att bo kvar i Stockholm, ateljén blev alldeles för dyr, så vi letade efter ett alternativ. Min mormor bodde i Leksand, det var så vi hamnade här, säger Mats Lodén, och tillstår att han nog i början upplevde det som »att leva i exil«.

Nu – efter nästan 20 år – har det blivit många uppdrag och projekt i bygden. Bland annat är han upphovsmannen till ett projekt »Se människan« som handlar om konst och tillgänglighet, tillsammans med andra aktörer och konstnärer bygger han en konst- och naturstig i landskapet.

– Fördelen med att bo utanför storstaden är att man får arbetsro och en närhet i det man gör och till folk runt omkring. Men det kan vara svårt att hitta finansiering till olika projekt. Många institutioner blir lätt ängsliga, man ser inte de långsiktiga möjligheterna, säger

Skulpturer av Mats Lodén.

Mats Lodén, som dock blivit så mycket dalmas att han fått det hedervärda uppdraget att göra en skulptur av skiddåkaren Sixten Jernberg. Snart är modellen färdig att gjutas på anrika Bergmans konstgjuteri i Stockholm där Mats Lodén tidigare arbetat, ofta tillsammans med många av vårt lands främsta skulptörer.

Trä är ett favoritmaterial – det kan vi se i de skulpturer som nu visas på Dalslands konstmuseum. Konst som kommunikation mellan människor – det perspektivet tilltalar Mats Lodén.

Sisalfibrer i färg

Inte långt från Gagnef ligger Mockfjärd och här hittar man utställningens fjärde deltagare **Mia Olsson** som ursprungligen är värmlänning. Hon kom till Dalarna genom maken Mats, som var härifrån. I Dalarna finns lugnet och naturen, i Göteborg ateljén, stadspulsen och många konstnärskollegor.

– Jag har bott på två ställen i 30 år nu. Jag behöver både staden och landet, säger Mia Olsson, som arbetar skulpturalt med textil och har utvecklat en alldeles egen teknik att färga och forma sisalfibrer – en mycket stark naturfiber. Med symaskinens hjälp skapar hon stora textila former – varmt omslutande, veckade, eller böljande ... ofta monokroma, som hänger fritt i rummet. Hon gör också mindre reliefer, fästade någon decimeter ut från väggen så att ett ljusspel bildas bakom.

– Sisalfibern är platt och glansig. När den färgas reflekterar den ljuset så fint. Färgen förändras beroende på ljuset. Det tycker jag om, säger Mia Olsson som bland annat gjort stor utsmyckning till Malmö allmänna sjukhus i denna teknik. Hon undervisar också i färgning och materiallära på Sätergläntan, Stenbyskolan och Högskolan för design och konsthantverk, i Göteborg.

Utställningen »4 från Dalarna« visas t o m 19 september.

»Perenn« av Mia Olsson.

Miss inte nästa utställningsperiod på Dalslands Konstmuseum:

25 september–12 december

Georg Suttner

Övre utställningshallen:
Georg Suttner – måleri
retrospektiv

Nedre utställningshallen:
Tiden var då ...
– iscensatta Dalslandshistorier

Galleriet:
Britta Lincoln – broderi

URSÄKTA KULTUR!

En hel dag full med gratisaktiviteter blir det fredag 27 augusti på museet. Barnteater + invigning av ny utomhusscen »Dalslands konstscen«, spelmannsmusik, barockensemble, performance, konstfilmvisning och samtal om kultur i Dalsland. Allt ingår i »Ursäkta«, en kultursatsning av regionens fyra konstfästen; Borås, Skövde, Strömstad och Dalsland.

Läs mer: www.konstfaste.se

VON OTTER TAR TON

Den världsberömda mezzosopranen Anne Sofie von Otter gör ett av sina sällsynta Sverigeframträdanden på Dalslands konstmuseum fredagen den 13 augusti. En unik sommarkvällskoncert tillsammans med Bengt Forsberg på piano och Svante Henryson, cello.
Obs endast 150 platser!

Öppettider:

Juli t o m 15 aug: alla dagar 11–17
16 aug–okt: ons–sön 11–17
Nov–12 dec: lör–sön 11–17

Bonaparte
MUSEICAFFÉ

**Dalslands
konstmuseum**

Utgivare: Dalslands konstmuseum
Texter: Anna-Stina Lindén Ivarsson ©
Form: Sara Lund, Reform

Upperud 464 40 Åsensbruk
0530-300 98
www.dalslandskonstmuseum.se